

סדנא: עיצוב פעולות במצב של משבר

מבוא:

סדנא זו מבוססת על מודל לניהול פעולות במצב משבר (מצ"ב) ומאפשרות למנהלים ומפקחים יחד עם הצוותים החינוכיים לעצב יחד פעולות נדרשות לאור המצב המשברי, תוך הבנת והמשגת כיווני הפעולה המתאימים.

תיאור כללי: הסדנא פותחת ביחס בין ה self וה rolen בהקשר של משבר ומלחמה. כדי להעלות למודעות את הקשר ביניהם וחיידוד התפקיד ביחס להקשר המלחמה. חלק שני ושלישי מכוון להבנת ההקשר ה context ולגיבוש פעולות מעשיות.

שלוש הארות למנחי הסדנא:

1. במערכת השיקולים לבחירה בסדנא זו מומלץ לבחון אותה ביחס לקהל המשתתפים ולמידת המעורבות שלהם במצב המשברי, במקרים מאוד רגישים יהיה נכון יותר להתחיל בפעולות יותר אישיות ואינטימיות ורק בהמשך לבחון שילוב של סדנא מסוג זה המתמקדת בפעולות.
יחד עם זה במקרים רבים דווקא במצבי משבר נכון שהמוביל יקדם את שלב הפעולות ויגייס את הצוות לפעולה, פעולה אקטיבית מייצרת חוסן ותחושת משמעות בתוך הקושי.
2. כשלב מקדים לביצוע הסדנא מומלץ "לענות בעצמנו" על השאלות השונות, במידת האפשר ממש לכתוב את הדברים כדי לדייק את התפיסות העמדות והשאלות בהתאם לקהל היעד
3. שימו לב באופן טבעי ייתכן ויתפתח דיון ער ונוקב על המצב בהקשרים מגוונים, כמנחים נוכל לאפשר את הדיון, להחזיק את הקולות ולשקף אותם או לחלופין לעזור לקבוצה להתמקד בעניין הפעולות ולהשאיר במהלך הסדנא את המורכבות הפוליטית בחוץ.

מבנה הסדנא:

חלק ראשון:

1. חיבור לתחושה אישית
  2. דיוק תפיסת תפקיד
  3. חיבור בין האישי למקצועי
- חלק שני:

4. זיהוי שותפים
- חלק שלישי:

5. הגדרת עקרונות פעולה
6. מיקוד פעולות ספציפיות
7. התחייבות לפעולה מדידה ואפשרית

חלק ראשון: עצירה והתבוננות אישית self / role שלבים 1-3

1. נאפשר זמן שקט לכתיבה אישית בה כל אחד ואחת יתבוננו על עצמם כאדם (self) תוך התייחסות לשאלה איך אני בימים אלה: נתחיל ב-4-5 דקות של כתיבה רציפה (כתיבה ללא הפסקות, בלי להרים את העט מהדף) המתייחסת לשאלה מה שלומי. כדאי להגיד מראש שזו כתיבה אישית ולא יהיה צריך לשתף בדברים שנכתבו נבקש מכל משתתף להקפיד על כתיבה רציפה של 4-5 דקות (כשלא יודעים מה לכתוב אפשר לכתוב סתם דברים העיקר לכתוב ברצף 4-5 דקות)
2. נבקש מכל משתתף למרקר 3-4 מילים ממה שכתב ולהקריא אותן, בלי להסביר או לפרט. מנחה הסדנא יכול לשקף ולאסוף את המילים שעלו
3. כעת נזמין לעצירה והתבוננות מקצועית: התמקדות ב role בתפיסת התפקיד של המשתתפים. נזמין כל אחד ואחת להיזכר בתפיסת התפקיד שלו/ה והחזון החינוכי שמנחה את דרכה. אפשר לבקש מהמשתתפים להוסיף משפט שמתחיל במילים: 'האני המאמין החינוכי שלי הוא....'
החזון החינוכי שלי הוא.....
4. בשלוש נבקש לנסח 5-6 משפטים ביחס לתפקיד שלהם בימים אלו (בשלב זה ניתן לאפשר דיון ובחינת עמדות בתוך השלשה אם כי אין הכרח להגיע להסכמה).
אפשר להציע כתרגיל קבוצתי: נבחרתם לנסח את הפסקה בחוזר מנכל משרד החינוך על תפקיד המפקחת/המנהלת/ המורה בימים אלה ...
במליאה לאסוף את ההצעות השונות של הגדרת התפקיד בימים אלה.
5. המפגש בין self rolen - המשך עבודה בזוגות/שלושות:
אחרי שכל אחד ואחת המשיגו ונתנו מילים לתחושות האישיות שלהם מחד ולתפקיד המקצועי מאידך. נשאל ביחס לחיבור ביניהם:
  - באיזה מידה מאתגר/ משמח/מקשה עלי לעשות את מה שהתפקיד דורש ממני עכשיו?
  - מה תחושת המסוגלות שלי לממש את זה?
  - למה אני זקוק?ניתן לבקש לייצג את הקשר בין הדברים ע"י תמונה/ דימוי/ ייצוג ויזואלי (למשל שני מגנטים שדוחים אחד את השני/ שני חלקי פאזל שמשלימים ועוד)

בסיום חלק זה חשוב לקיים איסוף במליאה

חלק שני: בחינת השותפים / השחקנים; שלב 4

6. מי ה'שחקנים' שעלי להיות איתם בקשר בנושא זה (הורים/ מורים/ תלמידים/ פיקוח)

מיפוי השחקנים - נאסוף ונכתוב מי הם ה'שחקנים השונים'.

נבקש לבחור בכל פעם קבוצה אחת ולשאול:

- מה היא מידת המחויבות שלי אליהם בימים אלה?
- למה הם זקוקים?
- מה הציפייה שלהם ממני ומה הצורך שלהם ממני?
- מה הם יכולים לעזור לי? (רלוונטי לחלק מהשחקנים)
- מה היחסים שיש לי איתם (בהקשר לאמון, פתיחות, היסטוריה של הקשרים).

חלק שלישי: גיבוש דרכי פעולה; שלבים 5-7

את דרכי הפעולה אנחנו מציעים לחלק בין עקרונות לפרקטיקות בימים שמאופיינים בכאוס (במשימות או בתחושות), הגדרת עקרונות היא עוגן חשוב המאפשר קבלת החלטות גם בזמן של שינויים. הם מייצרים יציבות, מסמנים את הכיוון ואפשר לחזור עליהם שוב ושוב כסימן מכוון. מכל אחד מהעקרונות נגזרות פעולות אפשריות קטנות וגדולות, שמקדמות וממשות אותן.

שאלות לעבודה הקבוצתית:

- על שלושה דברים עומדת עבודת המפקח/מנהל/מורה בעת חירום... -מהם לדעתכם שלוש הרגלים החשובות בעבודה בזמן הזה
- בחרו את אחד מהעקרונות והציעו שלוש פעולות שניתן לעשות כדי לממש עיקרון זה בימים אלה
- באיזה תדירות נכון לפעול
- מי יוביל את הפעולה
- מהן התגובות האפשריות ואיך כדאי יהיה להתמודד איתם
- האם עולה התלבטות לגבי פעולה זו? אם כן איזו?
- מהם המשאבים שאני צריכה לצורך הנעת והובלת הפעולה

איסוף במליאה כל קבוצה תציג את העקרונות והפעולות אותן בחרה.

סיכום: כל משתתפת/ת ישתף בפעולה ל'מחר בבוקר'.